

TER ADVISERING

Aan
Nationaal Coördinator Groningen

nota

Verkenning maatschappelijke effecten gaswinning
Groningen

Nationaal Coördinator
Groningen

Auteur

mr. 5.1.2e
T 5.1.2e
5.1.2e@minez.nl

Parafenroute

Paraaf

Paraaf

Paraaf

Medeparaaf

Medeparaaf

Medeparaaf

Aanleiding

Aanleiding van dit traject is een aangenomen motie van de leden Vos/Bosman (PvdA/VVD) tijdens het debat over de gaswinning Groningen uit februari 2015. In de motie wordt de regering verzocht bij de beslissing van 1 juli de maatschappelijke effecten voor de inwoners mee te wegen en niet alleen de veiligheid en de winning, als vergelijkbaar met een MKBA. EZ heeft deze motie opgepakt in samenwerking met NAM. In samenspraak is besloten eerst een quick scan uit te voeren, om gevoel te krijgen voor de materie. In de tweede fase van het traject kan een verdiepingsslag plaatsvinden. Het rapport voor de eerste verkenning is nu in concept gereed.

Kopie aan

Bijlage(n)

1

Advies

Ik adviseer u kennis te nemen van het conceptrapport en een besluit te nemen over de vraag of u onder uw verantwoordelijkheid een vervolg op deze MKBA analyse wilt laten uitvoeren.

Toelichting

Context

Uit praktisch oogpunt is er in eerste instantie voor gekozen deze quick scan te laten uitvoeren in opdracht van NAM. Reden daarvoor is dat NAM parallel hieraan al bezig is met het uitvoeren van een maatschappelijke impact analyse ten behoeve van hun winningsplan voor 2016, waar deze quick scan ook bij betrokken wordt. NAM is daarom opdrachtgever geweest voor deze eerste verkenning die is uitgevoerd door de samenwerking van Twynstra Gudde & Ecorys.

Ontvangen BBR

Aanpak

Er is gekozen voor een aanpak waarin aan de hand van vier scenario's in de duur en omvang van de versterkingsopgave, is berekend wat de maatschappelijke effecten zijn. Daarbij is een nadruk gelegd op de thema's veiligheid, werkgelegenheid en leefbaarheid. Gezien de beperkte tijd die beschikbaar was voor deze eerste verkenning, was het noodzakelijk een aantal versimpelingen aan te brengen in de rekenopgaven. Een van de belangrijkste versimpelingen is dat in alle scenario's het niveau van de gasproductie op gelijke wijze afneemt. Verder wordt benadrukt dat (mede door de beschikbare tijd) de gebruikte informatie soms met onzekerheden was omgeven, waardoor gebruik is gemaakt van bandbreedtes.

Nationaal Coördinator
Groningen

Kenmerk
NCG / 15097990

Doordat een aantal belangrijke effecten nog niet kon worden betrokken bij deze analyse, voldoet het niet aan de formele eisen voor het opstellen van een MKBA. In overleg met de opdrachtnemer is daarom gekozen voor een titel die de lading van het rapport dekt, namelijk een eerste verkenning van de maatschappelijke effectiviteit van mitigerende maatregelen in Groningen.

Conclusies

Bijgaand treft u het concept rapport aan dat Twynstra Gudde & Ecorys afgelopen week heeft uitgebracht. De belangrijkste conclusies zijn als volgt:

- De effecten van het scenario 'niets doen' zijn aanzienlijk bij een gelijkblijvende gaswinning. Dit leidt tot een behoorlijk welvaartsverlies van naar schatting 2-4 miljard.
- De grootste positieve maatschappelijke effecten zijn te verwachten in het scenario 'maximaal versterken'. De positieve effecten staan echter niet in verhouding tot de kosten.
- Het scenario 'minimaal versterken' levert relatief de gunstigste verhouding op. Het alternatief is weliswaar fors goedkoper vergeleken met de 'maximaal versterken' variant. Deze levert ook beduidend minder welvaartseffecten op, maar de verhoudingen tussen de investeringskosten en de maatschappelijke effecten is relatief gunstig.
- Opmerkelijk is dat de negatieve effecten op veiligheid door de versterkingsopgave (bijvoorbeeld door verkeersslachtoffers en slachtofferrisico door schade) in monetaire termen grotendeels weg lijken te vallen tegenover de grote positieve effecten op de thema's werkgelegenheid en leefbaarheid in alle scenario's. Dit neemt niet weg dat de beleving in de maatschappij over een veiligheidsincident anders kan zijn.

De opdrachtnemer geeft aan dat de effecten zoals gepresenteerd in dit rapport, aanzienlijk zijn in MKBA-terminen.

Vervolg

Het rapport is inmiddels besproken tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Belangrijkste opmerkingen betroffen nog de verduidelijking van de tekst behorend

bij de tabellen. Tenslotte zal het bureau nog een aantal aanbevelingen doen voor een vervolg op deze eerste verkenning. Het rapport wordt in de week van 13 juli definitief opgeleverd.

Door de beperkte tijd is een aantal belangrijke effecten niet of nog onvoldoende meegewogen. Zo is in alle scenario's uitgegaan van een gelijk niveau aan gasproductie. Daarnaast is in de versterkingsopgave alleen gerekend met particulier woningbezit. Bedrijven of bijvoorbeeld infrastructuur zijn nog niet meegenomen.

Nationaal Coördinator
Groningen

Kenmerk
NCG / 15097990

Daarnaast was er geen tijd om stakeholders te betrekken bij de analyses, wat wel gebruikelijk is bij een MKBA. Het traject is daarom nog niet afgerond. In de Kamerbrief over het gaswinningsbesluit van juli 2015 is nu de volgende passage opgenomen: *"Het kabinet vindt het belangrijk om een grondige studie naar de maatschappelijke effecten van de gaswinning voor de bewoners in Groningen en de rest van Nederland te doen. Daar hoort ook het betrekken van stakeholders bij. De rest van het jaar is nodig om deze studie af te ronden. Het kabinet zal de uitkomsten meewegen in het eind 2015 te nemen besluit en uw Kamer hierover informeren."*

Daarmee heeft de minister toegezegd dit najaar een verdieping te maken en hierover de Kamer te informeren. Gelet op de start van de Nationaal Coördinator Groningen staat daarbij wel de principiële vraag open onder wiens verantwoordelijkheid dit vervolg wordt uitgevoerd.

Binnen EZ worden op dit moment verschillende scenario's uitgewerkt ten aanzien van het gaswinningsbesluit 2016. Daarin worden ook het in de installeren van extra stikstofinstallaties voor het vergroten van de conversiecapaciteit betrokken. Ook wordt gekeken naar de omkering van de gasproductie. Deze elementen zouden grote invloed hebben op de uitkomst van een maatschappelijke effectenstudie voor de langere termijn. Oriënterend is al gesproken over de mogelijkheid hiervoor een aparte MKBA (of andere impact analyse) te laten uitvoeren.

Inhoudelijk zijn bij een vervolg de volgende elementen van belang:

- Betrekken van stakeholders: Ik adviseer om bij een vervolg ook nadrukkelijk een aantal sessies te organiseren met stakeholders. Dit is met name van belang voor het wegen van een aantal elementen die moeilijk in monetaire termen te vertalen zijn, zoals gevoel van overlast en stress, maar ook voor het verkleinen van bandbreedtes of het onderbouwen van aannames.
- Effecten rest van Nederland: in deze eerste verkenning is gekozen de scope te beperken tot alleen de effecten in Groningen. Bij een verdieping staat de keuze open ook de effecten voor de rest van Nederland in beeld te brengen, bijvoorbeeld op het gebied van werkgelegenheid

- Scenario's: Ik adviseer bij een vervolg zoveel mogelijk uit te gaan van de al geformuleerde scenario's en daarbij dit najaar vooral te investeren in het valideren van de resultaten uit de eerste verkenning. Dit om te voorkomen dat dat er interpretatieverschillen ontstaan tussen de verschillende studies.

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Kenmerk
NCG / 15097990

- Gasproductie: In een vervolg staat opnieuw de keuze open meerdere niveaus van gasproductie mee te nemen. Hierbij kan aangesloten worden bij de scenario's die worden ontwikkeld in het kader van het gaswinningsbesluit 2016.

5.1.2e